

Drauge aptartos berniukų chorinio dainavimo problemos

Pasak buvusio garsaus rusų kompozitoriaus, chormeisterio, dirigento, Rusijos vaikų ir jaunuolių chorų federacijos prezidento, sukūrusio unikalią, kaip rašoma enciklopedijoje, masiško muzikos ir chorinio dainavimo mokymo sistemą, Georgijaus Struvės, „Berniukų choras – tai labai sudėtingas, specifinis kūrybinis organizmas. Ir tai reikalauja iš choro vadovo ypatingų pastangų organizuojant, mokant ir auklėjant kolektyvą.“ Kad chorinio dainavimo veikloje neišvengiama sunkumų, parodė ir pernai Šv. Kotrynos bažnyčioje bei Vilniaus mokytojų namuose vykęs respublikinis seminaras-praktikumus „Berniukų chorinio dainavimo problemos“. Jis buvo skirtas prof. Hermano Perelšteino 90-osioms gimimo metinėms paminėti.

Kaip pasakojo Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos direktorė Aušra Šikšnelienė, į šį respublikinį seminarą-praktikumą sukviesti visi tie, kuriems rūpi ne tik berniukų chorinio dainavimo problemos, bet ir pedagoginė sklaida: „Sukvietėme mokytojus, dirbančius su berniukų choralais, kad galėtume suteikti informaciją apie ryškiausių Lietuvos, Latvijos ir Estijos berniukų chorų darbo principus bei metodiką, pasidalyti patirtimi, glaudinti bendradarbiavimą su Baltijos valstybių berniukų choriniais kolektyvais. Suteikėme papildomų žinių mokytojams, lavinantiems berniukų balsus, numatėme Lietuvos berniukų chorų sąjungos gaires, apibrėžėme naujo festivalio-akcijos „Lietuvos berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“ strategiją.“

Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos mokytoja metodininkė Rita Nenėnaitė prisiminė, kad „Ažuoliuko“ choro ir muzikos mokyklos įkūrėjas prof. H. Perelšteinas buvo nepaprasta asmenybė, todėl neatsitiktinai seminaras-praktikumus buvo skirtas jo 90-mečiui paminėti. H. Perelšteino pedagoginiai gebėjimai jau tapo legenda. Bet svarbiausia jo savybė buvo didelė meilė savo mokiniams – jis domėjosi jų interesais, šeimomis. H. Perelšteiniui „Ažuoliukas“ buvo tapęs gyvenimo būdu. Choras buvo nuolat kviečiamas koncertuoti to meto Sovietų Sąjungos ir užsienio miestuose, o jo vadovas – dalyvauti seminaruose ir dalytis darbo su choru patirtimi. „Ažuoliuko“ ir H. Perelšteino paskatinti Lietuvoje buvo įkurti dar keturi berniukų chorai. Visus juos bei jų vadovus siejo draugystė ir savitarpio pagalba.

Seminaro dalyviai turėjo progą dalyvauti Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos mokytojos metodininkės Editos Narmontienės vedamoje atviroje pamokoje „Darbas su jaunučių choru. Pirmieji žingsniai koncertiniame choro“. Buvo galima stebėti Šiaulių berniukų ir jaunuolių choro „Dagilėlis“ koncertinės grupės mokytojo eksperto Remigijaus Adomaičio atvirą pamoką „Emocionalumo ugdymas berniukų dainavime“. Latvijos J. Vitolio muzikos akademijos profesorius, Rygos J. Medinio muzikos mokyklos berniukų ir jaunuolių choro vadovas Romanas Vanagas (Romans Vanags) pasidalijo apie didžiulio chorų renginio „8th World choir games 2014 Riga“ planus, o Estijos chorų dirigentų sąjungos prezidentas, Talino operos teatro „Estonia“ berniukų choro vadovas doc. Hirvo Surva papasakojo apie Operos teatro „Estonia“ berniukų choro veiklą ir tarptautinį 2015 m. berniukų chorų festivalį Estijoje.

R. Vanagas ir H. Surva išsamiai apibūdino berniukų chorų situaciją savo šalyse, komentuodami klausytojams demonstravo vaizdo ir garso medžiagą.

Kauno berniukų ir jaunuolių choro „Varpelis“ vadovas, mokytojas ekspertas Ksaveras Plančiūnas seminare gvildeno berniukų chorinio dainavimo aktualijas. O Klaipėdos Jeronimo Kačinskio muzikos mokyklos berniukų ir jaunuolių choro „Gintarėlis“ vadovė mokytoja metodininkė Žydrė Sinkevičiūtė skaitė pranešimą „Pradžia ir nūdiena“.

Šiaulių berniukų ir jaunuolių choras „Dagilėlis“ ir choro vadovas R. Adomaitis

Ir svečiai, ir Lietuvos berniukų chorų vadovai pasidalijo savo profesinėmis įžvalgomis, atsakė į seminaro vadovo, Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos berniukų ir jaunuolių choro „Ažuoliukas“ meno vadovo Vytauto Miškinio bei seminaro dalyvių klausimus.

Pasak R. Nenėnaitės, džiugu, kad berniukų ir jaunuolių choro „Ažuoliukas“ meno vadovas prof. V. Miškinis sėkmingai puoselėja draugystės bei kūrybinius ryšius ne tik su Lietuvos berniukų choralais, bet ir su užsienio, ypač su Latvijos ir Estijos, choralais bei jų vadovais R. Vanagu ir H. Surva. Tris Baltijos seses sieja istoriniai panašumai ir didelė meilė liaudies dainai bei chorinei muzikai. Tris šias valstybes sieja nuolat rengiamos, į UNESCO paveldą įtrauktos, Dainų šventės. Žodžiai „draugystė“ ir „meilė“ seminare, matyt, minėti ne šiaip sau. Jie – svarbūs dirbant su vaikų choralais. Ši mintis nuskambėjo ir Šiaulių berniukų choro „Dagilėlio“ vadovo Remigijaus Adomaičio bei „Ažuoliuko“ ketvirtokų choro mokytojos Editos Narmontienės lūpose. Seminare buvo užsiminta ir apie problemas, bet chorų vadovai yra dideli optimistai, jie žino, kad svarbiausias siekiamas tikslas – „vyrų turi dainuoti“, sakė R. Nenėnaitė.

Chorvedė, mokytoja metodininkė Eglė Čigriejūtė-Strolienė prisiminė: „Seminaras buvo iškelto kelios pagrindinės problemos, darančios įtaką prastėjančiai berniukų chorų būklei ar sudėtingesnei vokalinei situacijai: ankstyva balsų mutacija, ryški stoka specialistų, galinčių ir norinčių dirbti su berniukais, ypač provincijoje, finansinė švietimo ir kultūros įstaigų padėtis, sumenkėjusi vaikų motyvacija dainuoti chore. Lektoriai iš užsienio dalijosi patirtimi, kaip jie patys (ar darydami įtaką savo krašto vyriausybėms) bando gerinti susidariusią padėtį. Paankstėjusi balsų mutacija verčia kur kas jaunesnius dainininkus priimti į koncertinius chorus, lanksčiau reaguoti į balsų „slinktį žemyn“. Sunkiau yra su chorvedžiais, kuriems paskatinti dirbti su berniukų choralais reikalinga ir gera finansinė motyvacija (pvz., Latvijoje ateinančiais metais bus bandoma tokiems specialistams taikyti didesnį apmokėjimo koeficientą). Motyvuoti pačius berniukus dainuoti ten yra ne ką lengviau, todėl Estijoje bandoma kurti berniukų vokalius konkursus (kartu su televizija), Latvijoje – tokius koncertinius projektus, kuriuose su vaikais dainuotų žymūs popmuzikos atlikėjai, o kas keleri metai vyktų išimtinai berniukų chorų šventės. Lietuvoje turime daug metų vykstančią akciją „Lietuvos berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“. Tai davė impulsą ne tik drauge burtis nuo seno žinomiems ir puikias

dainavimo tradicijas puoselėjantiems chorams, bet ir kurtis naujiems kolektyvams, populiarinti dainavimą tarp berniukų. Dar viena įdomi motyvavimo tendencija – rengti sporto varžybas tarp berniukų chorų, susieti dainų ir sporto šventes.“

Pasak Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Choro katedros profesorius, Lietuvos chorų sąjungos prezidento, Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos mokytojo eksperto V. Miškinio, šis kvalifikacijos tobulinimo renginys turėjo tikslą suteikti papildomų metodinių žinių mokytojams, dirbantiems su berniukų choralais. „Akceleracijos procesas akivaizdžiai pakeitė Europos berniukų chorų gyvenimo ritmą ir menines galimybes. Berniukų chorai susiduria su paankstėjusiu mutacijos procesu, sunkinančiu repertuaro formavimą. Per pastarąjį dešimtmetį Lietuvoje įsteigti jaunučių berniukų chorai nesivysto į jaunių chorus, dainuojančių jaunuolių – postmutantų dainavimo problema tiesiogiai susijusi su mokytojų kvalifikacijos trūkumais šiame darbo bare. Mėginome apžvelgti šio sąjūdžio perspektyvas ir metodinių žinių spragas. Kaimynai latviai ir estai gana sėkmingai sprendžia šią problemą.“

„Esu įsitikinusi, kad pedagoginės patirties sklaida, mokytojų aktyvus dalykinis bendradarbiavimas yra būtina sėkmingo ugdymo turinio tobulinimo prielaida, – teigė „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos direktorė A. Šikšnelienė. – Šiandieniniai pokyčiai kultūroje neprognozuojami, todėl visomis priemonėmis turime

atsakingai tęsti chorinio dainavimo tradicijas, nes kiek įdėsi-me mažoms asmenybėms, kiek skirsime jėgų ir lėšų mokytojų tobulinimuisi, tokią ir turėsime ateities kartą. O 70 mokytojų, kurie rado laiko ir noro atvykti į seminarą iš visos šalies, gebės praturtinti choro repertuarą, atnaujins dalykinį turinį.“

E. Čigriejūtės-Strolienės akimis, seminaras buvo naudingas ir įdomus savo struktūra – labai jauki atvira E. Narmontienės pamoka su „Ažuoliuko“ ketvirtokų chorų, iliustratyvi atvira R. Adomaičio repeticija su „Dagilėlio“ koncertiniu chorų, koncertinis pasveikinimas – „Ažuoliuko“ vyrų choro ir koncertinio choro dainos, diriguojant meno vadovui V. Miškiniai, akompanuojant Loretai Kuliešiuvienei, – puikus filmas „Baltijos gintarėliai“, komentuojant V. Miškiniai, vertingi ir informatyvūs lektorių pranešimai. V. Miškinis ne tik reziumavo kiekvieno lektoriaus pasisakymą bei visą seminarą, bet ir suteikė oficialiam renginiui draugišką ir šiltą atmosferą.

Nors pagrindinė seminaro tema – aktualiausia berniukų chorų vadovams, bet jame dalyvavo daug chorvedžių ir vokalo specialistų, dirbančių su mergaičių ir vaikų choralais įvairiose mokyklose bei studijose, – kiekvienas rado sau ką nors reikalingo ir įdomaus. Nuoširdus, kantrus ir sistemingas darbas organizuojant tokius ir panašius renginius Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokykloje vyksta nuolat.

Antanas ALIŠAUSKAS